

KĀRLIS MILLERS

EKSPERTS/ORNITOLOGS

Eksperta sertifikāts Nr. 052

Sertifikāts pagarināts 07.03.2014., derīgs līdz 06.03.2024.

Rīga, 03.10.2022. KM/115

Eksperta/ornitologa Kārļa Millera atzinums par sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves „Kīvītes”, Grobiņas pag., Dienvidkurzemes nov. sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves (4,8 ha) un kompostēšanas laukuma izveides (apm. 1 ha) prognozēto ietekmi uz Latvijā īpaši aizsargājamām putnu sugām to ligzdošanas sezonas laikā tās teritorijā un tuvējā apkārtnē

1. Pasūtītājs

SIA „Geo Consultants”
Olīvu iela 9
Rīga
LV-1004
Reģ. Nr. 40003340949

Darbības ierosinātājs

SIA „Liepājas RAS”
„Kīvītes”
Grobiņas pagasts, Grobiņas novads
LV-3430
Reģ. Nr. 42103023090

Atzinums paredzēts ietekmes uz vidi novērtējumam sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves II kārtas izbūvei cieta sadzīves atkritumu poligonā „Kīvītes” Grobiņas novadā.

2. Plānotās darbības vieta

Esošais cieta sadzīves atkritumu poligons „Kīvītes” (turpmāk – Poligons) un plānotā darbības vieta atrodas Dienvidkurzemes novada Grobiņas pagastā (kadastra Nr. 64600040421 ar platību 39,66 ha, turpmāk – Darbības vieta) apmēram 3 km uz ziemeļiem no Grobiņas pilsētas un valsts galvenā autoceļa A9 Rīga (Skulte) – Liepāja (1. pielikums)¹. Tuvākā dzīvojamā māja „Vilteri” atrodas aptuveni 400 m attālumā uz dienvidaustrumiem no Poligona.^{1,2} Tuvākā ūdenstece – Aļļupīte plūst gar Poligona austrumu, dienvidaustrumu malu.²

3. Plānotā darbība

Paredzētās darbības ietvaros plānota esošā cieta sadzīves atkritumu Poligona paplašināšana, kas ietver jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves aptuveni 4,8 ha platībā izveidi (turpmāk – Krātuve), kas nepieciešama atkritumu apglabāšanas sabiedriskā pakalpojumu nepārtrauktības nodrošināšanai Liepājas atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Krātuves lietderīgā ietilpība paredzēta līdz 500 000 t sadzīves atkritumu. Papildu Krātuves izbūvei ir plānota atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma izbūve aptuveni 1 ha platībā, kā arī nepieciešamās infrastruktūras (ceļi, inženierkomunikācijas) izveide un izbūve Krātuves un kompostēšanas laukuma apsaimniekošanai.¹

4. Plānotās darbības vietas raksturojums

Vērtējama kā degradēta teritorija, kas atrodas Poligona austrumu pusē. Darbības vieta ziemeļu daļā ir nolīdzināts, smilšains lauks, kuru rietumu malā no Poligona atdala grāvis un zemes ceļš (1. attēls). Darbības vietas dienvidu daļa – ar veģetāciju klāta platība un atsevišķām uzbūrtam zemes–inerto materiālu pagaidu kaudzēm, no Poligona atdala zemes ceļš (2. attēls). Poligona dienvidu un dienvidaustrumu daļā divas ūdenstilpes – infiltrāta uzkrāšanas baseini.



1. attēls. Darbības vietas Z daļa, skats uz DA no X: 327915; Y: 272862. 2022.07.19. © K.Millers



2. attēls. Darbības vietas D daļa, skats uz DA no X: 327769; Y: 272676. 2022.07.19. © K.Millers

Kopumā darbības vieta rietumu pusē robežojas ar funkcionējošu sadzīves atkritumu krātuvi (3. attēls), aiz kuras dienvidu – ziemeļu virzienā grants autoceļš un tālāk mežaudze.



3. attēls. Poligona D daļa, skats uz ZZA no X: 327415; Y: 272033. 2022.03.31. © K.Millers

Ziemeļu virzienā robežojas ar mežaudzi aiz kuras izcirtumi. Austrumos, dienvidaustrumos mozaīkveida ainava – atsevišķas mežaudzes pamīšus ar atklātām ainavām (lauksaimniecības zemēm). Dienvidos atklāta tipa ainava, pārsvarā lauksaimniecības zemes.

Kā Poligonā, tā Darbības vietā izteikta antropogēnā darbība. Darbības vietas reljefs mainīgs. Ziemeļu daļa līdzena, dienvidu daļā mākslīgi pārveidots – uzbērtas zemes, inerto materiālu pagaidu kaudzes.

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmas „Ozols” (turpmāk – DDPS „OZOLS”) Darbības vietai tuvākās (līdz 4 km) aizsargājamās teritorijas skatāmas 1. tabulā. Attālumi uzrādīti starp Darbības vietas un aizsargājamo teritoriju robežu tuvākajiem punktiem.³

1. tabula. Tuvākās aizsargājamās teritorijas

Teritorijas nosaukums (vietas kods)	Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT)	NATURA 2000	Dabas liegums (DL) / Dabas parks (DP)	Virziens no plānotās darbības teritorijas	Attālums no plānotās darbības teritorijas
Jūras ērglis <i>Haliaeetus albicilla</i> (ML2034)				ZA	apm. 1,7 km
Mazais ērglis <i>Clanga pomarina</i> (ML2644)				AZA	apm. 3,3 km

Tāšu ezers (LV0527300)	✓	✓	DL	ZZA	apm. 3,9 km
------------------------	---	---	----	-----	-------------

Saskaņā ar DDPS „OZOLS” pieejamo informāciju, atzinuma sastādīšanas brīdī Darbības vietai saistībā ar ornitofaunu nekāda aizsardzības statusa nav. Tā neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (turpmāk – ĪADT) vai mikroliegumā, tai skaitā Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (turpmāk – NATURA 2000).

Pēc DDPS „OZOLS”, Darbības vietā neatrodas Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi (turpmāk ES biotops). Tuvākajā apkārtnē (līdz 500 m) atrodas ES biotops Lakstaugiem bagāti egļu meži (ES klasif. kods 9050/3. variants).³

ES biotopi neietilpst eksperta kompetences sfērā, iespējamā ietekme netiek vērtēta.

5. Plānotās darbības vietas apsekošana

Pirms apsekošanas dabā kamerāli pārbaudīta un izvērtēta DDPS „OZOLS” pieejamā informācija par sugu aizsardzībai prioritāro teritoriju izvietojumu Darbības vietā un tās apkārtnē līdz 500 m divām sugu grupām, saskaņā ar to aizsardzības plāniem:

1. „Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix aluco*, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* un ūpja *Bubo bubo* aizsardzības plāns”⁴ (turpmāk – Pūču plāns);
2. „Mazā dzeņa *Dryobates minor*, vidējā dzeņa *Leiopicus medius*, baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos*, dižraibā dzeņa *Dendrocopos major*, trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus*, melnās dzilnas *Dryocopus martius* un pelēkās dzilnas *Picus canus* aizsardzības plāns”⁵ (turpmāk – Dzeņu plāns).

Pēc Pūču plānā pieejamās informācijas, Darbības vietas dienvidaustrumu stūris nedaudz pārsedzas ar ĪAS/MIK/ES I sugas – ūpja *Bubo bubo* aizsardzībai prioritāro teritoriju (OBJECTID 1246 pēc DDPS „OZOLS”). Vēl viena ūpja aizsardzībai prioritārā teritorija atrodas 500 m zonā uz ziemeļiem, ziemeļaustrumiem (OBJECTID 1247 pēc DDPS „OZOLS”). Savukārt ziemeļrietumu virzienā nedaudz aiz 500 m zonas ir trešā ūpja aizsardzībai prioritārā teritorija (OBJECTID 1230 pēc DDPS „OZOLS”).³

Izņēmuma kārtā un vadoties pēc piesardzības principa, eksperts pieņēma lēmumu apsekot arī trešo, tālāko ūpja teritoriju (OBJECTID 1230), kas atrodas ārpus 500 m zonas. Ūpja aizsardzībai prioritāro teritoriju vizualizācija skatāma 2. pielikumā.

Pēc Dzeņu plānā pieejamās informācijas, Darbības vietas dienvidaustrumu stūris nedaudz pārsedzas ar ĪAS/MIK/ES I sugas baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos* aizsardzībai prioritāro slāni (OBJECTID 4226 pēc DDPS „OZOLS”) un pārklājas ar ūpja prioritāro slāni OBJECTID 1246. Otrs baltmugurdzeņa aizsardzībai prioritārais slānis atrodas rietumu virzienā (OBJECTID 4225 pēc DDPS „OZOLS”). Trīspirkstu dzeņa (ĪAS/MIK/ES I) aizsardzībai prioritārā teritorija (OBJECTID 2830 pēc DDPS „OZOLS”) atrodas ziemeļu, ziemeļaustrumu virzienā un pārsedzas ar ūpja prioritāro teritoriju OBJECTID 1247.³

Baltmugurdzeņa un trīspirkstu dzeņa aizsardzībai prioritāro teritoriju vizualizācija skatāma 3. un 4. pielikumā.

Izpētes laikā ūpis, baltmugurdzenis un trīspirkstu dzenis provocēti, atskaņojot to balss ierakstus no mobilā tālruņa Sony Xperia 5 III (XQ-BQ52), izmantojot JBL Flip 5 Bluetooth skandu ar 20W maksimālo skaļruņa izejas jaudu.

Saskaņā ar Pūču plāna rekomendācijām iespējamā ūpja klātbūtne pārbaudīta pēc vietējā nautiskās krēslas sākuma martā un aprīlī. Izmantota sekojoša metode – divreiz atskaņots pilns 10 minūšu ūpja balss ieraksts, tad 10 minūtes pauze, atkal divreiz 10 minūšu ieraksts un vēl

10 minūtes gaidīta atbildes reakcija. Ja putns neatsaucas, tad eksperts pārvietojas uz nākamo staciju.

Vadoties pēc Dzeņu plānā paustā, iespējamā baltmugurdzeņa un trīspirkstu dzeņa (abas sugas ĪAS/MIK/ES I) klātbūtne pārbaudīta martā un aprīlī, piecu stundu periodā pēc vietējā saullēkta.

Provocēšanas vietas izvēlētas, ekspertam kamerāli analizējot DDPS „OZOLS” pieejamo informāciju, saskaņā ar Pūču un Dzeņu plānā atspoguļotajiem sugu aizsardzībai prioritārajiem slāņiem un adaptējot punktu atrašanās vietas atbilstoši faktiskajai situācijai lauka apstākļos. Izvēlēti četri novērojumu punkti – stacijas (2. tabula, 5. pielikums).

2. tabula. Atskaņošanas vietu (staciju) koordinātas LKS-92 koordinātu sistēmā saskaņā ar Pūču un Dzeņu plānu sugu aizsardzībai prioritārajiem slāņiem

Stacijas Nr.	Suga	X coord	Y coord
1.	Ūpis; Trīspirkstu dzenis	328242	272880
2.	Ūpis	326914	272979
3.	Ūpis; Baltmugurdzenis	328017	271855
4.	Baltmugurdzenis	327174	272021

Vadoties pēc faktiskās situācijas dabā, eksperts pieņēma lēmumu 1. un 3. stacijā papildināt potenciāli iespējami konstatējamo putnu sugu balss ierakstu atskaņošanas virkni ar vidējā dzeņa *Dendrocopos medius*, pelēkā dzilnas *Picus canus*, melnās dzilnas *Dryocopus martius*, apodziņa *Glaucidium passerinum* un vistu vanaga *Accipiter gentilis* ierakstiem. Dienas putnu ieraksti atskaņoti šādā secībā: trīspirkstu dzenis – vidējais dzenis – baltmugurdzenis – pelēkā dzilna – melnā dzilna – apodziņš – vistu vanags. Dzeņu sugu provocēšanas ieraksti ir piecas minūtes ilgi un sastāv no divu minūšu ieraksta, viena minūte pauze, viena minūte ieraksts, viena minūte pauze. Apodziņa un vistu vanaga balss ieraksts 10 minūšu ilgs.

Analizēti aktuālie DDPS „OZOLS” dati, par putnu sugām, kuras iekļautas Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumos Nr. 396 par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstā⁶ (turpmāk ĪAS), 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr.940 par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu⁷ (turpmāk MIK), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību I pielikumā⁸ (turpmāk ES I) un to iespējamām dzīvotnēm Darbības vietā un tās tuvējā apkārtnē līdz 500 m.

Teritorijas apsekošana, tās vizuālā un akustiskā kontrole, veikta 2022. gada martā un aprīlī, izpētes stacijās provocējot izvēlētas mērķa sugas ar balss ierakstiem. Jūlijā, piemērotos meteoroloģiskajos apstākļos (3. tabula), ejot kājām, apsekota kā Poligona un Darbības vietas tuvējā apkārtnē, tā pašas teritorijas. Apsekojumu vietas un kājām ejamie maršruti izvēlēti tā, lai iespēju robežās iegūtu kvalitatīvus datus un maksimālu priekšstatu par Darbības vietas un tās apkārtnes ornitofaunu, t.sk. iespējamajām ĪAS/MIK/ES I putnu sugām.

3. tabula. Teritorijas apsekošana 2022. gada martā, aprīlī un jūlijā

N.p.k.	Datums	Laiks (no – līdz)	Metode	Meteo
1.	2022.03.30.	21:35 – 01:35	Veikta teritorijas vizuālā un akustiskā kontrole. Provocēts ūpis 1.; 2.; 3. stacijā saskaņā ar Pūču plānā rekomendēto metodiku – stundu katrā stacijā ar 10 min balss ierakstu.	ZR vējš 0 – 1 m/s, vēlāk bezvējš, mākoņi 0 – 10%, 0 – -1 °C
2.	2022.03.31.	07:15 – 09:40	Veikta teritorijas vizuālā un akustiskā kontrole no stacijām.	DR vējš 0 – 1 m/s, mākoņi 20 – 50%, 0 – +1 °C

			Provocēts baltmugurdzenis 3. un 4. stacijā, trīspirkstu dzenis 1. stacijā ar 5 min balss ierakstu. Papildus 1. un 3. stacijā veikta vidējā dzeņa, pelēkās dzilnas, melnās dzilnas provocēšana ar 5 min ierakstiem un apodziņa, vistu vanaga – 10 min balss ierakstiem.	
3.	2022.04.09.	23:02 – 03:10	Veikta teritorijas vizuālā un akustiskā kontrole. Provocēts ūpis 1.; 2.; 3. stacijā saskaņā ar Pūču plānā rekomendēto metodiku – stundu katrā stacijā ar 10 min balss ierakstu.	DR vējš 3 – 5 m/s, mākoņi 50 – 80%, +6 °C
4.	2022.04.10.	06:55 – 09:18	Veikta teritorijas vizuālā un akustiskā kontrole no stacijām. Provocēts baltmugurdzenis 3. un 4. stacijā, trīspirkstu dzenis 1. stacijā ar 5 min balss ierakstu. Papildus 1. un 3. stacijā veikta vidējā dzeņa, pelēkās dzilnas, melnās dzilnas provocēšana ar 5 min ierakstiem un apodziņa, vistu vanaga – 10 min balss ierakstiem	DR vējš 4 m/s, mākoņi 30 – 60%, +6 °C
5.	2022.07.19.	06:25 – 09:30 17:55 – 19:35	Kā Poligona un Darbības vietas tuvējās apkārtnes, tā pašu teritoriju apsekojumi ejot kājām, veicot vizuālo un akustisko kontroli.	DR vējš 3 m/s, mākoņi 50 – 70%, +20 °C Sākumā viegls R/ZR vējš 2 m/s, pēc tam bezvējš, mākoņi 50 – 70%, +23 °C

Izmantotā tehnika:

- binoklis Swarowski EL 10x42 WB;
- teleskops Kowa TSN-773 PROMINAR ar 30x okulāru;
- fotoaparāts Canon R;
- fotoobjektīvs Canon 100-400mm/f:5,6 II;
- viedtālrunis Sony Xperia 5 MK3 (XQ–BQ52) un Locus Map Pro V 3.56.0;
- JBL Flip 5 Bluetooth, skanda JBL Flip 5 max 20W (atskaņojamo frekvenču diapazons no 65 Hz līdz 20 kHz).

*Eksperta dati*⁹

Izpētes laikā novērotas virkne bieži sastopamu putnu sugu, kuras raksturīgas apsekotajai teritorijai un tajā esošajām dzīvotnēm attiecīgajā gadalaikā. Tādas kā kovārnis *Corvus monedula*, pelēkā vārns *Corvus cornix*, krauklis *Corvus corax* u.c.

Izpētē konstatētas ĪAS ($n=7$)/MIK ($n=5$)/ES I ($n=5$) sugas (4. tabula).

4. tabula. Izpētes laikā konstatētās ĪAS/MIK/ES I sugas un novērojumu koordinātas LKS-92 koordinātu sistēmā.

Datums	Suga	Skaits	X coord	Y coord	Piezīme
31-Mar-2022	Baltais stārķis <i>Ciconia ciconia</i>	12	327646	272508	Barojas Poligonā
	Sarkanā klija <i>Milvus milvus</i>	1	327659	272466	Barojas Poligonā
	Sarkanā klija <i>Milvus milvus</i>	1	328155	271792	Pārlido virzienā uz Poligonu
	Lielais ķīris <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	34	327648	272457	Barojas Poligonā
	Vidējais dzenis <i>Dendrocopos medius</i>	2	328291	272928	Atsauca uz balss ierakstu
10-Apr-2022	Pelēkā dzilna <i>Picus canus</i>	2	328291	272928	Atsauca uz balss ierakstu
	Baltais stārķis <i>Ciconia ciconia</i>	27	327619	272445	Barojas Poligonā
	Sarkanā klija <i>Milvus milvus</i>	4	327665	272477	Barojas Poligonā
	Lielais ķīris <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	45	327658	272477	Barojas Poligonā
	Vidējais dzenis <i>Dendrocopos medius</i>	2	328321	272943	Atsauca uz balss ierakstu
19-Jul-2022	Pelēkā dzilna <i>Picus canus</i>	1	328212	272836	Atsauca uz balss ierakstu
	Baltais stārķis <i>Ciconia ciconia</i>	>150	327689	272474	Barojas Poligonā
	Sarkanā klija <i>Milvus milvus</i>	5	327756	272584	Barojas Poligonā
	Melnā klija <i>Milvus migrans</i>	1	327594	272486	Barojas Poligonā
	Meža balodis <i>Columba oenas</i>	3	327926	272608	Barojas Poligonā

Izpētes laikā citas apsektās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes u.c., nav konstatētas. Lielo putnu ligzdas atrastas netika. Biotopi vērtēti netika – neietilpst eksperta kompetencē.

DDPS „OZOLS” dati³

Analizēta DDPS „OZOLS” pieejamo sugu dzīvotņu informācija, par pēdējiem pieciem gadiem, kas vērtējama kā vairāk vai mazāk aktuāla, līdz atzinuma tapšanas brīdim. Poligonā, Darbības vietā un tuvējā apkārtnē (līdz 500 m) novērotas vairākas ĪAS, MIK un/vai ES I sugas (5. tabula).

5. tabula. Darbības vietā, Poligonā un tuvējā apkārtnē (līdz 500 m) pēdējo piecu gadu laikā konstatētās ĪAS/MIK/ES I putnu sugas un to novērojumu reizes saskaņā ar DDPS „OZOLS”.

Suga	2017.g.	2018.g.	2019.g.	2020.g.	2021.g.	Statuss
Sarkanā klija <i>Milvus milvus</i>				2 x	1 x	ĪAS/MIK/ES I
Melnā klija <i>Milvus migrans</i>					1 x	ĪAS/MIK/ES I
Mazais ērglis <i>Clanga pomarina</i>				1 x		ĪAS/MIK/ES I
Pelēkā dzilna <i>Picus canus</i>					1 x	ĪAS/ES I
Mazais mušķērājs <i>Ficedula parva</i>					1 x	ĪAS/ES I
Brūnā čakste <i>Lanius collurio</i>				1 x		ĪAS/ES I

Atzinuma sastādīšanas brīdi citi aktuāli un/vai ticami novērojumi par kādu no ĪAS/MIK/ES I sugām nav zināmi.

6. Plānotās darbības radītās ietekmes novērtējums

Ūpis *Bubo bubo* ir ĪAS/MIK/ES I suga, kuras aizsardzībai var tik veidoti mikroliegumi 20 – 40 hektāru platībā.⁷

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 8 – 73 pāru, sugas populācijas īstermiņa dinamika ir raksturota kā lejupejoša (Decreasing) un ilgtermiņa dinamika kā nezināma (Unknown). Atbilstoši starptautiski atzītajiem Starptautiskās Dabas un dabas resursu aizsardzības savienības (International Union for Conservation of Nature, turpmāk tekstā – IUCN) kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR - Critically Endangered).¹⁰

Ūpis ir Latvijā un Eiropā lielākā pūču suga, tās klātbūtne visbiežāk ir konstatējama pēc raksturīgās balss. Aizņemtā teritorijā ne reti ir atrodami barības objektu atlikumi jeb plēsumi. Apdzīvotā ainava kopumā ir raksturojama kā sastāvoša no cilvēkam grūti pieejamām vietām, kuru apkārtnē ir labas barošanās vietas – Latvijā ligzdo mazāk traucētos mežu masīvos, Gaujas un tās pieteku smilšakmens atsegumos, un pie atkritumu izgāztuvēm un kažokzvēru audzētavām vai to apkārtnē. Ligzdo galvenokārt uz zemes, tiek veikta mākslīgo ligzdvietu izveidošana. Zināms, ka suga ir sevišķi jutīga pret cilvēku klātbūtnes radīto traucējumu, negatīvi ietekmē arī mežsaimnieciskā darbība.^{4; 10}

Ūpja ligzdošanas teritorijas lielums ir ap 100 – 500 ha, tomēr tas ir variējošs, atkarībā no teritorijas kvalitātes, tāpat suga ir cieši saistīta ar ligzdošanas teritoriju visa gada gaitā, ūpim nav raksturīga migrācija.⁴

Saskaņā ar Pūču plānā pieejamo ģeotelpisko informāciju, ūpja aizsardzībai prioritārie slāņi atrodas Poligona tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Izvērtēta pieejamā informācija un dati kā par izpētes teritoriju, tā par ūpja ligzdošanas specifiku.

Izpēte veikta atbilstoši Pūču plānā atspoguļotajai metodikai, suga konstatēta netika. Poligona paplašināšanas un turpmākās ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme uz ūpi un tā populāciju kopumā nav paredzama.⁹

Balstoties uz līdzšinējo pieredzi, kas iegūta reālos lauka darbu apstākļos, izpētē u.c., un salīdzinot reālo situāciju dabā ar Pūču plānā atspoguļotajiem prioritārajiem slāņiem, secināts, ka Pūču plāns, tāpat kā jebkurš cits informācijas avots, darbā ir izmantojams, bet nav un nevar būt uzskatāms par statistisku un absolūtu vienību.

Baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos* (ĪAS/MIK/ES I) aizsardzībai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.⁷

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 4000 – 7000 pāru, sugas populācijas īstermiņa dinamika ir raksturota kā neskaidra (Uncertain) un ilgtermiņa dinamika kā pieaugoša (Increasing). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā droša (LC - Least Concern).¹⁰

Sastopams vecākos lapu koku un jauktos mežos, klajumu tuvumā, upju krastos, kā arī kultūrainavā ar lapu koku grupām un krūmājiem. Barības ieguvei baltmugurdzenim nepieciešami gan dzīvi, gan nokaltuši koki un stubeņi, arī kritālas. Balstoties uz pētījumu rezultātiem Lietuvā un Polijā secināts, ka baltmugurdzeņa sastapšanas varbūtība sasniedz 90%, ja nokaltušu, bet vēl stāvošu lapu koku stuburu apjoms sasniedz 8 – 17m³/ha, turklāt 100 ha lielā platībā. Apdzīvotās teritorijas platība tiek vērtēta ap 133 – 482 ha vienam pārim ar piepildi, ka izcilās dzīvotnēs tā var būt arī mazāka.⁵

Saskaņā ar Dzeņu plānā pieejamo ģeotelpisko informāciju, baltmugurdzeņa aizsardzībai prioritārie slāņi atrodas Poligona tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Izvērtēta pieejamā informācija un dati kā par izpētes teritoriju, tā par baltmugurdzeņa ligzdošanas specifiku.

Baltmugurdzeņa klātbūtne, pārliecinošas tā darbības pēdas vai iespējamā ligzdošana netika konstatēta. Poligona paplašināšanas un turpmākās ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme uz baltmugurdzeni un tā populāciju kopumā nav paredzama.⁹

Trīspirkstu dzenis *Picoides tridactylus* ir ĪAS/MIK/ES I suga un tā ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.⁷

Trīspirkstu dzenis ir Latvijā samērā reti ligzdojoša dzeņu suga, kas saistīta ar lielākiem meža masīviem, sastopama skuju koku un jauktos mežos, kuros samērā daudz egle, arī melnalkšņu dumbrājos, sugai nav piemērota mozaīkveida ainava. Šai dzeņu sugai raksturīga saistība ar bagātīgu atmirušās koksnes daudzumu audzē – kukaiņu postījumiem, vējgāzēm, bebrainēm.Īpaši piemērotos apstākļos trīspirkstu dzeņu teritorijas platība var būt sākot ar 20 ha, līdz pat vairāk kā 260 ha.⁵

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 1000 – 2000 pāru, sugas populācijas īstermiņa dinamika ir raksturota kā lejupejoša (Decreasing) un ilgtermiņa dinamika kā stabila (Stable). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR – Critically Endangered).¹⁰

Saskaņā ar Dzeņu plānā pieejamo ģeotelpisko informāciju un izpētes metodiku trīspirkstu dzeņa aizsardzībai prioritārie slāņi atrodas Poligona tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Izvērtēta pieejamā informācija un dati kā par izpētes teritoriju, tā par trīspirkstu dzeņa

ligzdošanas specifiku. Secināts, ka izpētes un saimnieciskās darbības teritorijā esošie biotopi uzskatāmi par neatbilstošiem sugas ekoloģiskai nišai. Izpētes laikā, kamerāli veiktais pieņēmums guva apstiprinājumu faktiskos apstākļos dabā – biotops neatbilstošs sugas ekoloģiskai nišai.

Trīspirkstu dzeņa klātbūtne, pārliecinošas tā darbības pēdas vai iespējamā ligzdošana netika konstatēta. Poligona paplašināšanas un turpmākās ekspluatācijas iespējamā negatīvā ietekme uz trīspirkstu dzeni un tā populāciju kopumā nav paredzama.⁹

Vidējais dzenis *Leipicus medius* ir ĪAS/MIK/ES I suga un tā ligzdošanas vietu aizsardzības nodrošināšanai var tikt veidoti mikroliegumi 2 – 10 ha platībā.⁷

Sastopams galvenokārt platlapju un jauktos mežos, kur aug ozoli, kā arī parkos un kultūrainavā ar vecu koku grupām.⁵

Citviet Eiropā apdzīvo pieaugušus lapu koku mežus, kurus veido koku sugas ar raupju, dziļi rievotu mizas struktūru – tādas kā ozoli. Nereti sastopami arī periodiski pārplūstošos mežos, kur ir šādas koku sugas (piemēram, melnalkšņi) un daudz atmirušas koksnes. Atsevišķos gadījumos atrasts ligzdojam ļoti vecos dižskābaržu mežos bez ozolu piejaukuma. Dod priekšroku skrajām, labi izgaismotām audzēm ar lielu koku sugu daudzveidību.⁵

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 5000 – 10 000 pāru, sugas populācijas īstermiņa dinamika ir raksturota kā neskaidra (Uncertain) un ilgtermiņa dinamika kā pieaugoša (Increasing). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā droša (LC - Least Concern).¹⁰

Sugas aizsardzībai prioritāri nozīmīgās teritorijas neatrodas Poligona tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Tomēr, ekspertam objektīvi izvērtējot faktiskos apstākļus dabā, un atskaņojot šīs sugas balss ierakstu, konstatēta vidējā dzeņa klātbūtne. Pāris konstatēts divas reizes vienā un tajā pašā teritorijā. Novērojums, saskaņā ar Latvijas ligzdojošo putnu atlantu, novērtēts kā ticama ligzdošana (P).⁹

Suga konstatēta Poligona tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālo vidējā dzeņa dzīvotni ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz vidējo dzeni un tā populāciju kopumā.⁹

Pelēkā dzilna *Picus canus* (ĪAS/ES I) sastopama mozaīkveida ainavā un izvairās no lieliem meža masīviem bez klajumiem un izcirtumiem. Apdzīvo daļēji atklātu ainavu, parkus un arī noslēgtus mežus, bet izvairās no tīriem skuju koku mežiem un vietām, kur trūkst skudru. Rudeņos un ziemās bieži sastopama apdzīvotās vietās. Ligzdo kā mežā, tā parkos un mazos mežņos (nereti ar veciem ozoliem un dižskābaržiem) lauku vidū. Sastopama arī visai bieži apdzīvotos apvidos. Vietām arī lapu koku joslās gar periodiski pārplūstošām upēm un strautiem. Barojas vairāk kultūrainavā – pļavās, ganībās un zālājos, un tikai sekundāri mežos. Nepieciešamas platības ar īsu veģetāciju – klajumi, pļavas, nesen apmežotas teritorijas.⁵

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 3000 – 5000 pāru, sugas populācijas īstermiņa dinamika ir raksturota kā neskaidra (Uncertain) un ilgtermiņa dinamika kā pieaugoša (Increasing). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā droša (LC - Least Concern).¹⁰

Ekspertam objektīvi izvērtējot faktiskos apstākļus dabā, un atskaņojot šīs sugas balss ierakstu, konstatēta pelēkā dzilnas klātbūtne. Konstatēta divas reizes vienā un tajā pašā

teritorijā – pāris dzirdēts un redzēts 31. martā, viens īpatnis 10. aprīlī. Novērojums, saskaņā ar [Latvijas ligzdojošo putnu atlantu](#), novērtēts kā ticama ligzdošana (P).⁹

Suga konstatēta Poligona tuvējā apkārtņē (500 m robežās). Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālo pelēkās dzilnas dzīvotni ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz pelēko dzilnu un tās populāciju kopumā.⁹

Balstoties uz līdzšinējo pieredzi, kas iegūta reālos lauka darbu apstākļos, izpētē u.c., un salīdzinot reālo situāciju dabā ar Dzeņu plānā atspoguļotajiem prioritārajiem slāņiem, secināts, ka Dzeņu plāns, tāpat kā jebkurš cits informācijas avots, darbā ir izmantojams, bet nav un nevar būt uzskatāms par statistisku un absolūtu vienību.

Sarkanā klija *Milvus milvus* ĪAS/MIK/ES I suga, kuras aizsardzībai var tikt veidoti mikroliegumi 10 – 30 ha platībā (4. attēls).⁷



4. attēls. Sarkanā klija *Milvus milvus* Poligonā un Darbības vietā, X: 327856; Y: 272669. 2022.07.19. © K.Millers

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 7 – 20 pāru, sugas populācijas īstermiņa un ilgtermiņa dinamika raksturota kā pieaugoša (Increasing). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā kritiski apdraudēta (CR - Critically Endangered).¹⁰

Latvija ietilpst sarkanās klijas izplatības areāla ziemeļaustrumu daļā, suga sastopama gandrīz tikai Kurzemes centrālajā un dienvidrietumu daļā. Sarkanā klija tipiski ligzdo mozaīkveida ainavās, arī apdzīvotu vietu tuvā apkaimē, netālu no izgāztuvēm. Ligzdošanai

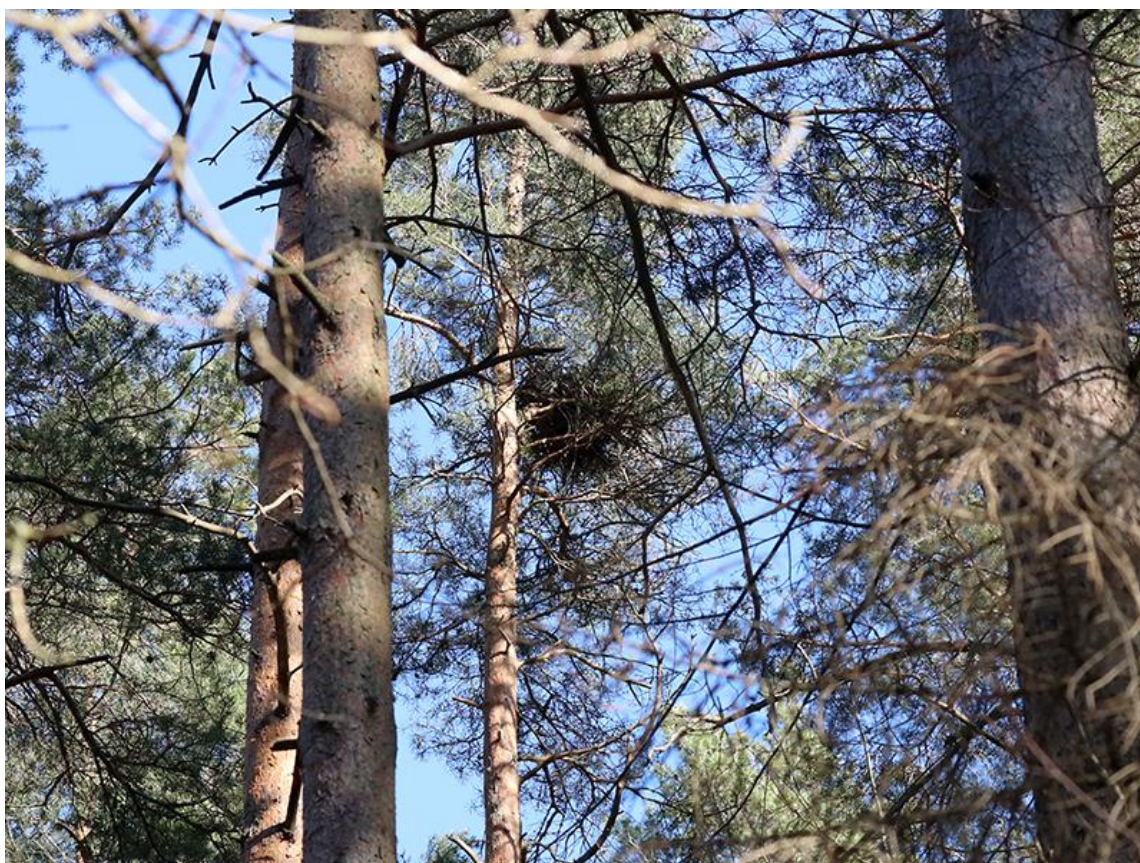
izmanto lapu koku un jauktus mežus, ligzdu parasti novietota samērā tuvu mežmalai vai tieši tajā, nereti ligzdo atsevišķās koku grupās, arī pie apdzīvotām vietām (t.i. ligzdvieta blakus mājvietai). Ligzdošanas teritorijas samērā liela, literatūrā figurē vērtējumi no 1000-4000 ha.¹²

Barojas ar bojā gājušiem dzīvniekiem, maziem līdz vidējiem zīdītājiem un putniem, barības meklējumos var regulāri apmeklēt izgāztuves, arī gar autoceļiem.

Izpētes laikā konstatēta faktiski katrā apmeklējuma reizē diennakts gaišajā laikā. Maksimālais, vienlaikus novērotais īpatņu skaits 19. jūlijā. Vienlaikus novēroti pieci īpatņi, kas intensīvi barojās Poligonā un uzturējās tā tuvējā apkārtnē. Arī DDPS „OZOLS” pieejamā informācija liecina par vairāk vai mazāk regulāru šīs sugas klātbūtni Darbības vietā, Poligonā un tuvējā apkārtnē.

Saskaņā ar eksperta rīcībā esošiem personīgajiem datiem un izpētes laikā iegūtajiem rezultātiem, secināts, Poligona apkārtnē stabili ligzdo divi pāri sarkano kliju. Poligons nodrošina stabilu, šai sugai nepieciešamu, barotni (barības bāzi).

Eksperts pēc savas iniciatīvas veica papildus apsekojumus 2022. gada ligzdošanas sezonā un rezultātā tika atrasta viena apdzīvota sarkanās klijas ligzda aptuveni 1,3 km attālumā uz ziemeļiem, ziemeļrietumiem no Poligona (5. un 6. attēls). Tādejādi gūstot apstiprinājumu izteiktajam apgalvojumam par sarkanās klijas ligzdošanu Poligona apkārtnē.



5. attēls. Sarkanā klijas *Milvus milvus* ligzda Poligona un Darbības vietas apkārtnē. Apr-2022. © K.Millers

Suga regulāri konstatēta gan Poligonā, Darbības vietā, gan tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālās sarkano kliju dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā



6. attēls. Sarkanā klija *Milvus milvus* netālu no ligzdas Poligona un Darbības vietas apkārtnē. Apr-2022. © K.Millers

veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz sarkanajām klijām un to populāciju kopumā. Tieši pretēji – visticamāk veicinās Latvijā kritiski apdraudētās sugas populācijas pieaugumu! To apliecina 2022. gada ligzdošanas sezonā netālu no Poligona un Darbības vietas atrastā sarkanās klijas ligzda.⁹

Melnā klija *Milvus migrans* ĪAS/MIK/ES I suga, kuras aizsardzībai var tikt veidoti mikroliegumi 10 – 30 ha platībā (4. attēls).⁷

Apdzīvo mežus dažāda veida ūdenstilpju - zivju dīķu, ezeru, ūdenskrātuvju, kā arī lielu upju tiešā tuvumā. Pārtiek galvenokārt no beigtām zivīm un sīkiem ūdensdzīvniekiem kā arī no maitām.¹³

Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 49 – 74 pāri, sugas populācijas īstermiņa un ilgtermiņa dinamikas raksturotas kā pieaugošas (Increasing). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā stipri apdraudēta (EN – Endangered).¹⁰

Saskaņā ar eksperta personīgajiem datiem Poligona apkārtnē pēdējos gados, ligzdošanas sezonā novērota samērā regulāri. Novērota vienu reizi izpētes laikā 19. jūlijā barības meklējumos virs Poligona (7. attēls). Pieejamā informācija un dati samēra droši liecina, ka arī šī suga, līdzīgi kā sarkanā klija Poligonu izmanto kā barošanas vietu un, visticamāk, arī ligzdo tā apkārtnē.

Suga regulāri konstatēta gan Poligonā, Darbības vietā, gan tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība no-



7. attēls. Melnā klija *Milvus migrans* virs Poligona un Darbības vietas. 2022.07.19. © K.Millers

- tiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālās melnās klijas dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz melno kliju un tās populāciju kopumā.⁹

Mazais ērglis *Clanga pomarina* ĪAS/MIK/ES I suga, kuras aizsardzībai var tik veidoti mikroliegumi 5 – 30 hektāru platībā.⁷

Pretstatā citām lielajās ligzdās ligzdojošām putnu sugām, mazais ērglis ir tipiska mežmalas suga un, pamatojoties uz sugai specifiskās ģeotelpiskās un ligzdošanai piemērotās mežaudzes raksturojošās informācijas analīzes rezultātiem, meža zonā līdz 400 m no lauku malām ligzdo 90% no visiem mazajiem ērgļiem. Ligzdošanas teritorijas platība atkarībā no biotopu struktūras svārstās no aptuveni 700 līdz 2400 ha (vidēji 1444 ha). Mazais ērglis no ziemošanas vietām Latvijā ierodas marta pēdējā dekādē; olu dēšana un perēšana notiek aprīļa beigās – jūnija sākumā; mazuļi ligzdā uzturas no jūnija līdz augusta vidum.¹⁴

Mazā ērgļa ligzdošanas sekmes negatīvi ietekmē visa veida ilgstoša saimnieciskā darbība mežā ligzdošanas periodā – meža ciršana, kokmateriālu pievešana, meža infrastruktūras objektu būvniecība, kā arī ar iepriekšējām darbībām nesaistīta cilvēka uzturēšanās mežā aptuveni līdz 300 m attālumā no mazā ērgļa ligzdām.¹⁴

Apsekojumu laikā meklēta, bet netika konstatēta. Pēc DDPS „OZOLS”, viens īpatnis novērots riņķojam 2020. gada ligzdošanas sezonā. Iespējams, ka novērots putns no mikrolieguma (ML2644), kas atrodas aptuveni 3,3 km uz austrumiem, ziemeļaustrumiem no Poligona.

Suga nav konstatēta ne Poligonā, Darbības vietā, ne tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un

veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālās mazā ērgļa dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz mazo ērgli un tā populāciju kopumā.⁹

Meža baloža *Columba oenas* (ĪAS/MIK) aizsardzībai var tikt veidoti mikrolieģumi 2 – 10 ha platībā.⁹ Latvijā ligzdojošās populācijas lielums vērtēts kā 4408 – 11 744 pāru. Sugas populācijas īstermiņa dinamika ir raksturota kā neskaidra (Uncertain) savukārt ilgtermiņa – nezināma (Unknown). Atbilstoši starptautiski atzītajiem IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā droša (LC – Least Concern).¹⁰

Ligzdo priežu audzēs kā arī jauktos un lapu koku mežos ar lielu dimensiju dobumainiem kokiem. Suga regulāri ligzdo izcirtumos saglabātajos kokos vai to grupās. Ligzdošanai galvenokārt tiek izmantoti melno dzilnu kaltie dobumi, var ligzdot arī piemērotos dabiskos dobumos vai mākslīgajās ligzdvietās.¹³

Saskaņā ar izpētes rezultātiem konstatēti trīs īpatņi, kas periodiski barojās Darbības vietas teritorijā. Jāatzīmē, ka apkārtnē esošās teritorijas, t.sk. lauksaimniecības zemes, ir pilnībā piemērotas, kā barošanās vietas meža balodim.

Suga novērota barojoties Darbības vietā. Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālās mazā meža baloža dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz meža balodi un tā populāciju kopumā. Apkārtnē esošās teritorijas ir pietiekamā platībā un nodrošina barošanās iespējas pilnā apjomā.⁹

Mazā mušķērāja *Ficedula parva* (ĪAS/ES I) Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 49 972 – 10 5507 pāru, sugas populācijas īstermiņa dinamika ir raksturota kā pieaugoša (Increasing) un ilgtermiņa dinamika kā stabila (Stable). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā droša (LC – Least Concern).¹⁰

Mazā mušķērāja ligzdošanai nepieciešami mitri vidēja vecuma un veci lapkoku vai jaukti saimnieciskās darbības neskarti vai maz skarti meži ar daudziem struktūras elementiem – kritālām, stubenīem, sausokņiem – un samērā skraju pamežu. Sugai raksturīgi aizņemt teritoriju, kas atrodas samērā tālu no lielākiem atvērumiem vai meža malas vidēji 170 m (mazākā konstatētā distance 60 m) līdz audzes malai.^{13; 15}

Izpētes laikā netika konstatēts. Saskaņā ar DDPS „OZOLS”, 2021. gada ligzdošanas sezonas laikā dzirdēts dziedam viens īpatnis meža pudurī uz rietumiem no Poligona. Saskaņā ar sugas fenoloģiju, ne barošanās, ne ligzdošanas vietas mazajam mušķērājam nekādā veidā nav saistītas ar tādām teritorijām kā Darbības vieta.

Suga nav konstatēta ne Poligonā, Darbības vietā, ne tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālās mazā mušķērāja dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz mazo mušķērāju un tā populāciju kopumā.⁹

Brūnās čakstes *Lanius collurio* (ĪAS/ES I) Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 34 608 – 90 346 pāru, sugas populācijas īstermiņa dinamika ir raksturota kā lejupejoša

(Decreasing) un ilgtermiņa dinamika tāpat – lejupejoša (Decreasing). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā jutīga (VU - Vulnerable).¹⁰

Izpētes laikā konstatēta netika. Saskaņā ar DDPS „OZOLS” viens novērojums 2020. gada ligzdošanas sezonā uz dienvidiem no Poligona, tā pievedceļa malā. Vietām Poligona apkārtnē ir piemērotas dzīvotnes, ligzdošana iespējama.

Suga nav konstatēta ne Poligonā, Darbības vietā, ne tuvējā apkārtnē (500 m robežās). Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālās brūnās čakstes dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz brūno čaksti un tās populāciju kopumā.⁹

Baltais stārķis *Ciconia ciconia* – ĪAS/ES I suga, kuras Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 13 500 – 14 200 pāru. Sugas populācijas īstermiņa dinamika raksturota kā stabila (Stable) un ilgtermiņa dinamika pieaugoša (Increasing). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā droša (LC – Least Concern).¹⁰

Baltais stārķis ligzdo tiešā cilvēku tuvumā un barojas atklātajās lauku ainavās, gar autoceļiem utml.

Izpētes laikā novēroti mainīgā skaitā barojoties Poligonā. Kā liecina eksperta rīcībā esošie dati un informācija, tad pēdējos dažus desmitus gadu šī suga mainīgā skaitā mēdz uzturēties dažādu atkritumu poligonu tuvumā, kā arī tur baroties ne tikai Latvijā, bet arī citviet Eiropā, Vidējos Austrumos un Ziemeļāfrikā.

Suga novērota barojoties Poligonā. Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālās baltā stārķa dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā veidā. Poligona paplašināšanas un turpmākās ekspluatācijas rezultātā negatīva ietekme nav paredzama.⁹

Lielais ķīris *Chroicocephalus ridibundus* ir ĪAS/MIK suga, kuras Latvijā ligzdojošās populācijas lielums tiek vērtēts kā 24 539 – 38 200 pāru. Sugas populācijas dinamika kā īstermiņā, tā ilgtermiņā samazinās (Decreasing). Atbilstoši IUCN kritērijiem, sugas apdraudētības pakāpe Latvijā novērtēta kā gandrīz apdraudēta (NT – Near Threatened).¹⁰

Ligzdo galvenokārt aizaugušos iekšējos ūdeņos – ezeros, dīķos, karjeros. Sabiedriska putns – ligzdo kolonijās. Ārpus ligzdošanas sezonas vairāk saistīts ar jūrmalu. Barojas uz laukiem, izgāztuvēs, zvēru fermās, ostās un zivju fabrikās, virs ūdeņiem. Ēd dažādus bezmugurkaulniekus (sliekas, kukaiņus u.c.), zivis, strupastes un visdažādāko pie cilvēka iegūto barību.¹⁶

Lielie ķīri mainīgā skaitā novēroti pavasara migrācijas laikā martā un aprīlī, barojoties Poligonā. Kā liecina eksperta rīcībā esošie dati un informācija, tad pēdējos dažus desmitus gadu lielais ķīris, līdzīgi kā virkne citu kaiju dzimtas *Laridae* sugu pārstāvji, mainīgā skaitā labprāt mēdz uzturēties dažādu atkritumu poligonu tuvumā, kā arī tur baroties ne tikai Latvijā, bet arī citviet Eiropā.

Suga novērota barojoties Poligonā. Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar potenciālās lielā ķīra dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un

turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz lielo ķīri un tā populāciju kopumā.⁹

7. Rekomendācijas, nepieciešamie monitoringa un/vai kompensējošie pasākumi

- Iespējamās nelabvēlīgās ietekmes mazināšanai uz Darbības vietas un tuvējās apkārtnes ornitofaunu ligzdošanas sezonā, tai skaitā arī to sugu (ieskaitot ĪAS/MIK/ES I), kuras netika konstatētas fenoloģisko īpatnību un/vai apstākļu sakritību rezultātā, bet, kuru klātbūtne teritorijā hipotētiski ir iespējama, būtu rekomendējams apauguma/veģetācijas novākšanas un **Krātuves izveides būvdarbus plānot un veikt laika posmā no 15. jūlija līdz 01. aprīlim**. Ja darbības realizāciju objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams nodrošināt iepriekšminētajā laika intervālā, tad ievērojot maksimālās piesardzības principu, darbību realizētājam jānodrošina pirms darbību veikšanas teritorijas apsekošana, lai maksimāli samazinātu iespējamo kaitējumu ornitofaunai.
- Monitoringa pasākumi nav nepieciešami.
- Kompensējošie pasākumi nav nepieciešami.

8. Ietekmju novērtējuma kopsavilkums

- Darbības vietā un Poligonā konstatētas retas, aizsargājamas putnu sugas.
- Savukārt retu, aizsargājamu putnu sugu dzīvotnes Darbības vietā un Poligonā nav konstatētas.
- Visas (konkrēti) Poligonā un Darbības vietā konstatētās retās un aizsargājamās putnu sugas kā Poligonu, tā Darbības vietu izmanto barošanās nolūkos.
- Darbības vietā plānotā sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves (4,8 ha) un atkritumu apstrādes un uzglabāšanas izveide (apm. 1 ha) un to turpmākā ekspluatācija neskar(-s) nevienu ĪADT, NATURA 2000 vai mikrolieguma teritoriju.
- Darbības vietā plānotā sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves (4,8 ha) un atkritumu apstrādes un uzglabāšanas izveide (apm. 1 ha) un to turpmākās ekspluatācijas rezultātā nav paredzama negatīva ietekme uz apkārtnē konstatētajām dzeņu sugām (vidējais dzenis un pelēkā dzilna), to dzīvotnēm.
- Pēc ekspertam sniegtās informācijas par Poligona paplašināšanas gaitā iecerētajām un veicamajām darbībām, secināts, ka tās ir lokāla rakstura. Poligonā saimnieciskā darbība notiek vairāk kā 17 gadus (kopš 2004. gada septembra)¹¹. Paplašināšana tiks realizēta jau esošā Poligona teritorijā un neskar iespējamās ĪAS/MIK/ES I sugu dzīvotnes ne tiešā, ne netiešā veidā. Nav pamata uzskatīt, ka Poligona paplašināšana un turpmākā ekspluatācija atstātu/radītu iespējamu negatīvu ietekmi uz kādu no šajā atzinumā analizēto ĪAS/MIK/ES I sugu, sugas pārstāvi vai to populāciju kopumā.
- Eksperta rīcībā esošā informācija un novērojumi dabā neliecina, ka Poligonā un Darbības vietā esošās putnu koncentrācijas varētu radīt tiešus riskus vairāk kā sešu kilometru dienvidrietumu virzienā esošajai Liepājas lidostai.
- Sugu plānos „Pūces” un „Dzeņi” atspoguļotie dati ir izmantojami tikai un vienīgi kā papildus informācija par teritoriju, nevis kā absolūta, statistiska informācija. Eksperts atkārtoti norāda, ka abi sugu plāni ir tikai un vienīgi rekomendējoša rakstura un tiem nav likuma spēka.
- Sugu plānu „Pūces” un „Dzeņi” izstrādes laikā veidotie prioritārie ligzdošanas slāņi ir ģenerēti kamerāli, ne reti izmantojot (novecojušus) datus un informāciju, kas nesaskan ar aktuālo un faktisko situāciju dabā (prioritārais slānis pārklājas ar izcirtumiem,

ūdenstilpēm, lauksaimniecības zemēm u.c.), vai ietver dzīvotnes, kas ir suboptimālas, vai pilnībā nepiemērotas konkrētai putnu sugai.

Veicot izpēti, izvērtējot situāciju dabā, analizējot 2022. gada ligzdošanas sezonas laikā iegūtos datus un citu pieejamo ticamo informāciju, eksperts secina, ka plānotā esošā cieta sadzīves atkritumu Poligona paplašināšana, kas ietver jaunas sadzīves atkritumu krātuves izveidi aptuveni 4,8 ha platībā un atkritumu apstrādes un uzglabāšanas laukuma izbūvi aptuveni 1 ha platībā, kā arī nepieciešamās infrastruktūras (celi, inženierkomunikācijas) izveidi un izbūvi, ievērojot rekomendācijas (ieteicams paredzēt apauguma/veģetācijas novākšanu, būvdarbu plānošanu un veikšanu laika posmā no 15. jūlija līdz 01. aprīlim), kas attiecināmi tikai un vienīgi uz Krātuves izveides procesu, neradīs būtisku ietekmi uz apsekotās teritorijas un tuvējās apkārtnes ornitofaunu, t.sk. ĪAS/MIK/ES I sugām.

9. Izmantotā literatūra un informācijas avoti

¹ Vides pārraudzības valsts birojs, 21.07.2021. „Programma Nr. 5-03/8 ietekmes uz vidi novērtējumam sadzīves atkritumu apglabāšanas krātuves II kārtas izbūvei cieta sadzīves atkritumu poligonā „Ķīvītes” Grobiņas novadā”

² Interneta vietne www.balticmaps.eu

³ Dabas datu pārvaldības sistēma „Ozols” [skatīts 2022. g. 03. oktobrī].

⁴ Avotiņš jun. A. 2019. Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix aluco*, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* un ūpja *Bubo bubo* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

⁵ Bergmanis M., Priednieks J., Avotiņš A., Priediece I. 2020. Mazā dzeņa *Dryobates minor*, vidējā dzeņa *Leipicus medius*, baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos*, dižraibā dzeņa *Dendrocopos major*, trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus*, melnās dzilnas *Dryocopus martius* un pelēkās dzilnas *Picus canus* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

⁶ MK 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396. [skatīts 2022. g. 03. oktobrī]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/12821>

⁷ MK 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 940. [skatīts 2022. g. 03. oktobrī]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/253746>

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību

⁹ K.Millera lauka piezīmes

¹⁰ Ķerus V., Dekants A., Auniņš A., Mārdega I., 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980-2017. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

¹¹ Interneta vietne <https://irlepaja.lv/vide/atkritumu-cels-lidz-biogazei-un-infiltratam-galerija/>

¹² López-López P., De La Puente J., Bermejo A., Urios V., 2015. Home range size and spatial ecology of adult Red Kites during the breeding season in Spain: preliminary results.

¹³ LOB, 2002. Latvijas meža putni, 2. izdevums. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

¹⁴ Bergmanis U., 2019. Mazā ērgļa *Clanga pomarina* aizsardzības plāns Latvijā. Latvijas Dabas fonds, Rīga.

¹⁵ Brazaitis G. 2011. Forest Interior Species Red-breasted Flycatcher *Ficedula Parva* Habitat Selection and Conservation in Intensive Management Areas. Rural development 2011 : 5th international scientific conference, Aleksandras Stulginskis University, Vol. 5, b. 2 (2011), p.26–29.

¹⁶ LOB 1999. Latvijas ūdeņu putni, Rīga.

Atzinums sastādīts uz divdesmit piecām (25) lapām ieskaitot pielikumus.

Atzinuma derīguma termiņš: Atzinums derīgs līdz 2023. gada 30. novembrim.

Atzinums sastādīts saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 30.septembra noteikumiem Nr.925 „Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības”

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Mg. biol. **Kārlis Millers**

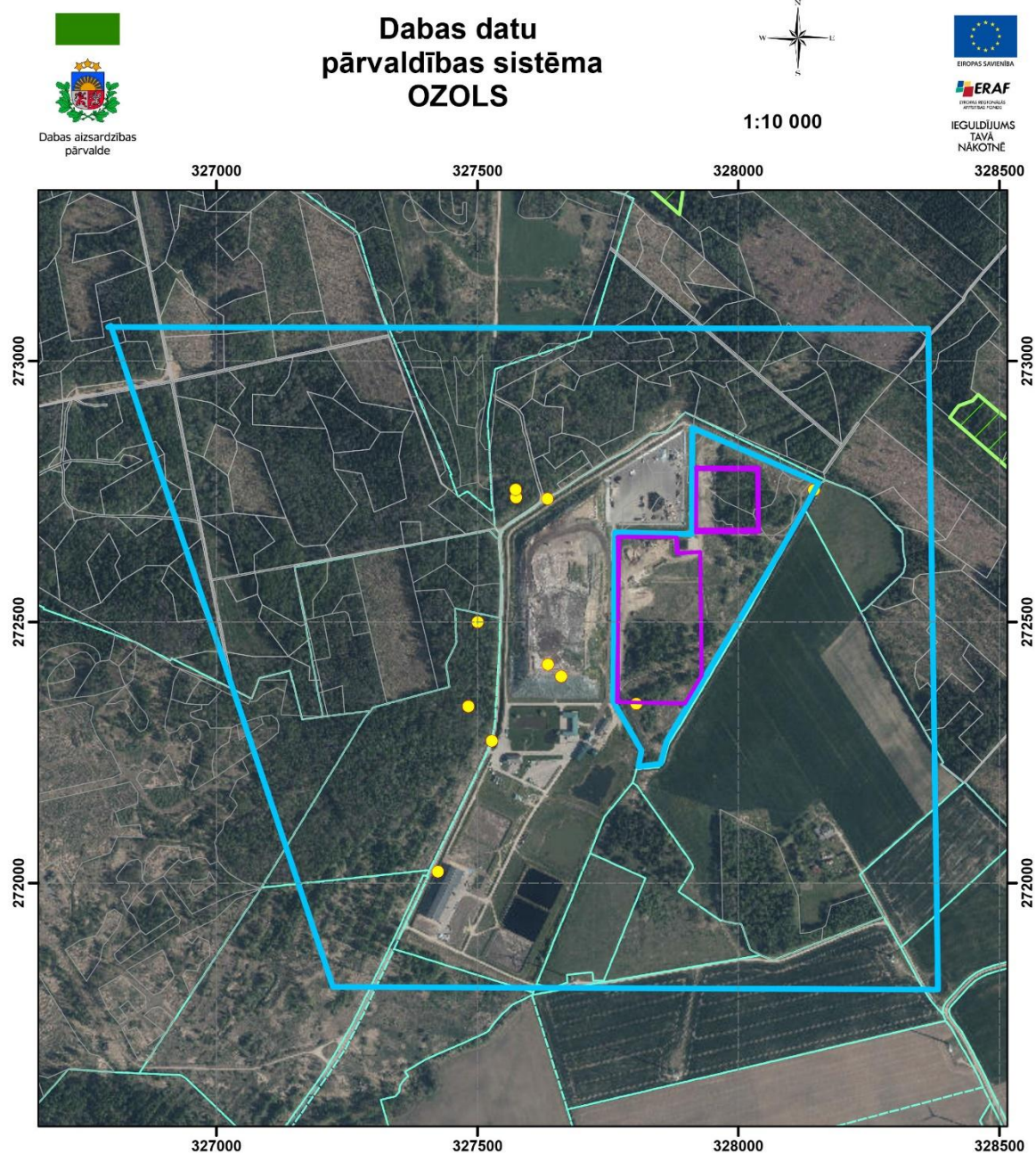
Ornitologs/eksperts

Eksperta sertifikāta nr. 052

Izsniegts 07.03.2014. / Sugu specializācija – putni

PIELIKUMI

1. pielikums. Izpētes un Darbības vietas teritorija



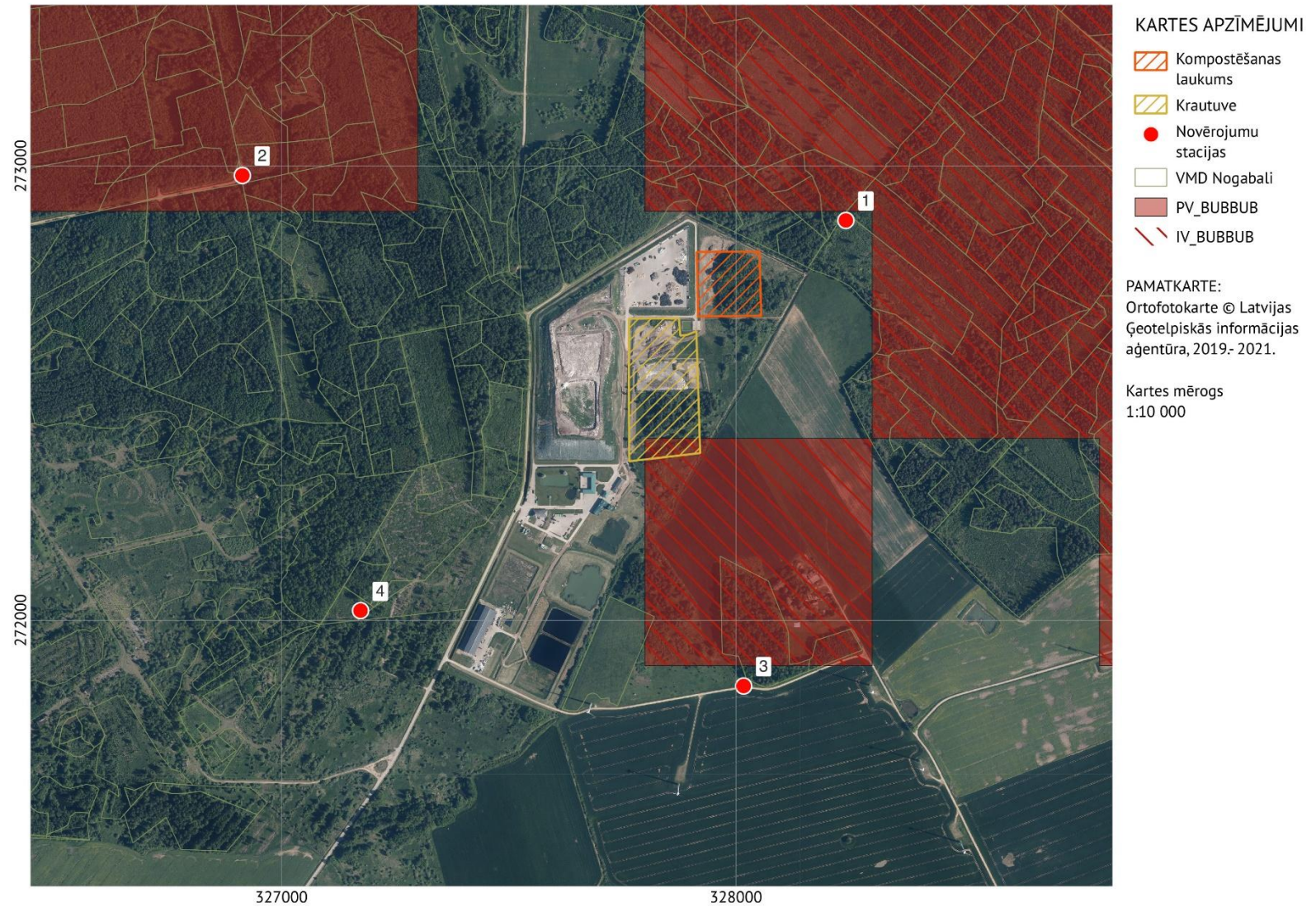
Apzīmējumi

- | | | | | | |
|--|---------------------------|--|--------------------------|--|-------------------|
| | Paredzētās darbības vieta | | Sugu dzīvotnes (punkti) | | Nogabali |
| | Izpētes teritorija | | Sugu dzīvotnes (laukumi) | | Zemes vienības |
| | Dižkoks | | ĪA Biotopi | | bufferLV_forcache |
| | Mikroliegumi | | | | |
| | Mikroliegumu buferzonas | | | | |

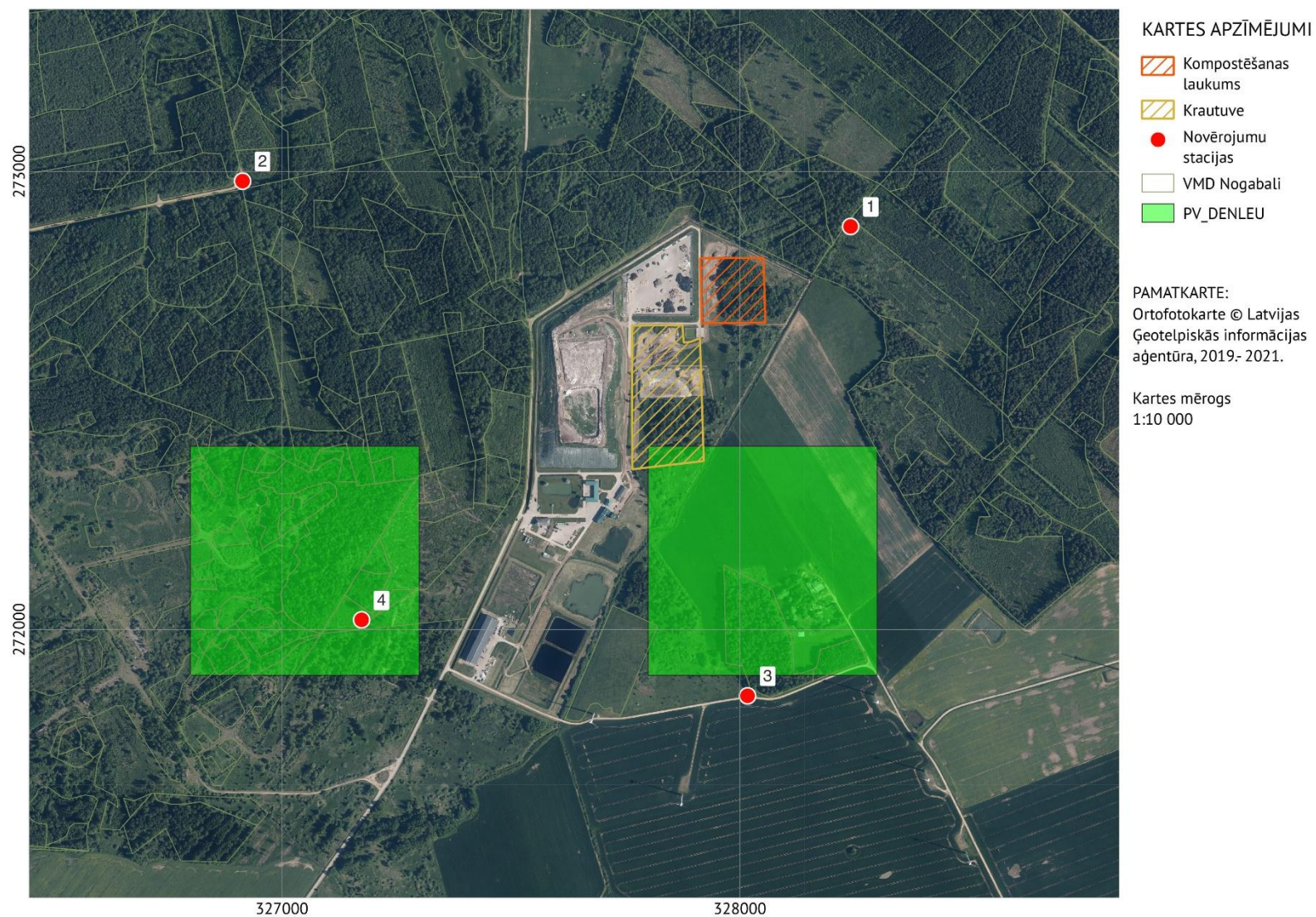
0 0,125 0,25 0,5 km

Izmantoti: Ortofotokarte mērogā 1:10 000 © Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, (2008)
Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati, 2017. gads

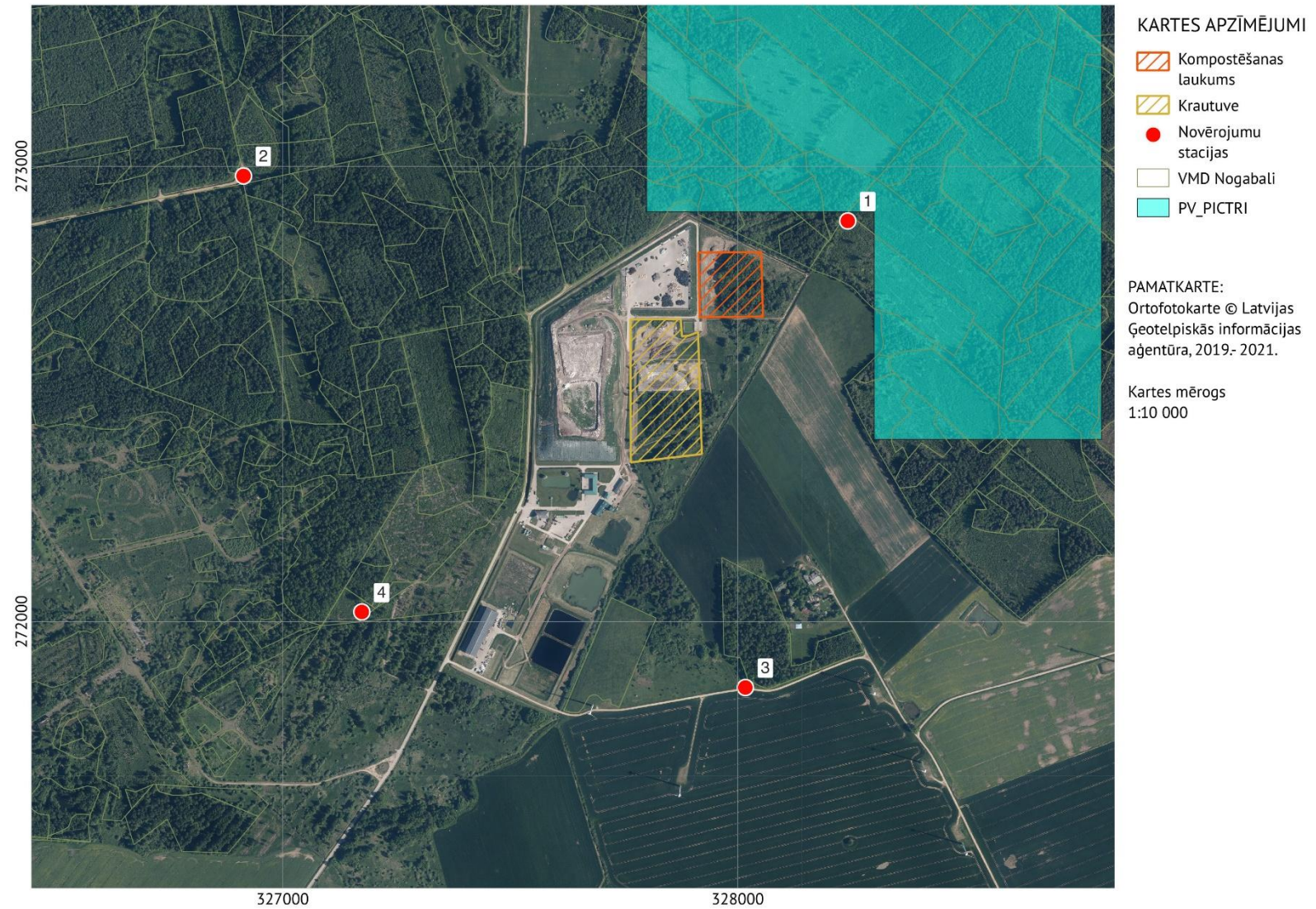
2. pielikums. Ūpjā *Bubo bubo* aizsardzībai prioritārās teritorijas un Darbības vieta



3. pielikums. Baltmugurdzeņa *Dendrocopos leucotos* aizsardzībai prioritārās teritorijas un Darbības vieta



4. pielikums. Trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus* aizsardzībai prioritārās teritorijas un Darbības vieta



5. pielikums. Novērojumu punkti – stacijas un Darbības vieta

